

■ Mons. Ďurčo Zoltán: Húsvéti Misztérium

Hívó, keresztyén világunk legnagyobb és legmélyebb ünnepe a Húsvét. Fokozhatnánk a legeket, de úgy érzem, akkor sem találánk meg azt a legalkalmasabb kifejezést, amely az ünnep igazi üzenetét közvetítené. A „Húsvét” kifejezés csak nagyon szegényesen sejtet mindabból, amit ezek a Szent Napok, számunkra jelentenek. Egy kicsit talán kifejezi, hogy befejeződik a nagyböjti időszak, azaz, amikor a hústételtől való tartózkodás véget ér. Ilyen értelemben viszont, a „Húsvét” szó, igen keveset mond el mindarról, amit számunkra, a mi Megváltónk, azon az első Húsvéton, elmondott, szenvedett és megmutatott. Húsvét kapcsán sokkal többről van szó, mint csupán a hústól való tartózkodás befejezéséről. A latin „Resurrectio Christi” – „Jézus feltámadása”, már lényegesen többet fejez ki a „kimondhatatlanból”. Hiszen, éppen Jézus feltámadásának megtapasztalása lesz az apostoli ígahirdetés alapja. Ezzel kapcsolatosan, még mindig mesze járunk attól, hogy megértsük az Ünnep igazi mondanivalóját. Olyan isteni tényről, isteni eseményről van szó, amit csak a „misztérium” fogalmával közelíthetünk meg. Ez a szó nemcsak titkot jelent, hanem ennél sokkal többet. Amikor a számunkra felfoghatatlan isteni gondolatot, isteni megnyilatkozást, ha csak egy kicsit is megsejtjük, Isten közelében érezhetjük magunkat. Valahányszor ezt a misztériumot segít megsejtünk a Szent Liturgia, különösen a húsvéti időben. Isten, az Ő fantáziájával, az Utolsó Vacsorán Krisztus által fejezi ki önmagát: „...példát adtam nektek, úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek benneteket.” (Jn,13,34). Erről számol be megdöbbenően a lábmosás cselekedete. Amikor pedig Jézus átadja magát a kenyérben és borban, az Eucharishtiában, felfoghatatlan, igazi titokról, a szeretet isteni titkáról van szó. Mindez által nincs vége mindennek. „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért...” (Jn 15,13) Jézus mindenkiért feláldozta az életét, mindenki a barátja volt. Ezt fejezi ki a szenvedés mélysége, amit végig szenvedett és a szeretet magassága, amit a Golgota keresztnél, a világ elé tárt. „Úgy szerette Isten a világot...”

A hívó ember, gyakran, összeroskadva áll a kereszt tövéénél. Érezvén Isten közelségét, térdre kényszerül. Eközben egyre inkább felfogja Istent, a nagy Misztériumot. És még mindig nincs vége! A kereszt fájdalma, a sír bénító valósága, a földre ver le. Isten viszont az embert nem hagyja a földön. „Et resurrexit tertia die” „és föltámadott harmadnapra.” Olyan váratlanul jön mindez, hogy szinte követhetetlen számunkra.

A húsvéti Misztérium nem csupán egyetlen nap ünnepi pillanata. Ezeken a Szent Napokon is, a liturgia megjelenítő erejében, Isten önmagát tárja elénk. Testünk és lelkünk pupilláival, ismét rácsodálkozunk az önmagát feltáró Istenre. Alleluját énekelünk, és örömteli lélekkel imádkozunk: „Uram jó nekünk Nálad lennünk, Veled lennünk, feléd sietnünk.”

Kovalcsik Cirill, OFM: Közösségünk lelki élete Karácsonytól - Húsvétig

A ferences templomhoz kötődő újvári magyar katolikus hívők ebben az időszakban is méltón ünnepelhették meg a Ferenc által is úgy szeretett karácsonyi misztériumot. Az éjféli mise előtt martirologiumot énekeltük és meggyújtottuk a tíz karácsonyi gyertyát. Az oltár előtt ferences hagyományként a kis Jézus szobrát helyeztük el. Didák testvér ismét eljött Nagyszombatból, hogy összeálítsa a gyermekek körében közkedvelt betlehemet.

Szent Család vasárnapján imádkoztunk a családokért, nagy öröm volt számunkra, hogy Andrusko Gyula diakónusunk hirdetett igét, és együtt kérhettünk áldást a jelenlevőkre.

Újév napján régi hagyomány, hogy jókedvvel, vidámsággal köszöntjük egymást a szentmise után. Nem maradhat el sem a koccintás, sem a népdalaink.

Vízkereszt ünnepén ünnepélyesen vizet, krétát és tömjént szenteltünk. A családfejek pedig gondosan vittek ezekből hazulra, ahol családjaikra kérték Isten áldásait.

A karácsonyi időszak utolsó, titokzatos ünnepe, a Gyertyaszentelő. Ez egyben a megszentelt élet ünnepe is. Ennek különös fényt ad, hogy a megszentelt élet évében ünnepelhettük. Ebben az esztendőben teljes búcsút nyerhetünk a katedrálison kívül a szerzetes templomokban, így a mi ferences templomunkban is. A megszentelt élet évében, havonta egy alkalommal, egy-egy szerzetesrend lelkiiségével ismerkedünk. Eleddig a szombaton együtt imádkozzuk az egyház hivatalos imádságát. Kissé szomorú vagyok, mikor a mise után alig maradnak a testvérek a közös vecsernyére. Ám, kicsi a bors, de erős. Így áll ez az óvodások és kisiskolások miséjével, havonta egyszer a fűtött nagyteremben ünneplünk. Meg kell becsülnünk annak a néhány szülőnek a kitartását, akik szívesen hozzák a kicsiket. A többieket is nagy szeretettel várjuk.

A házasság hetében, február 14-én, szombaton vidám családi délutánt tartottunk. Ďurčo Zoltán atya vezetésével szentmisét ünnepeltünk és megáldottuk a családokat. Utána jó hangulatos batyus vacsoránk volt, és nagy biliárd és ping-pong csaták. A Nagyböjtöt közösen kezdtük Hamvazószerdán. Családok és a fiatalok vezetésével keresztutat imádkozunk a pénteki és a vasárnap esti misék előtt.

Borsányi Gáspár

†

1990. április 7. – 2015. április 7.

Halálának 25. évfordulóján szeretettel gondolunk egykori érsekújvári lelkiatyánkra.

R.I.P.

„Ami bennünk lélek,
veletek megy,
ott lesz köztetek mindig.
Megtaláltok
virágaitok közt,
amikor elhervadnak.
Megtaláltok a falevélben,
amikor lehull.
Megtaláltok
az esti harangszóban,
amikor elenyészik.

S amikor
megemlékeztek rólunk,
mindig arccal szemközt
fogunk veletek állani.“
(Jókai Mór)

Kádek Antal, érsekújvári kántor: Hat évtized az egyházi zene szolgálatában

1938. április 25-én, Szent Márk napján születtem Érsekújvárott. Kiskoromban a Három Hidak után található Prochászka Ottokár (mai nevén Komensky) utcában laktunk. Édesapám, a háború idején a Három Hidak utáni kápolnában teljesített kántori szolgálatot. Sajnos, ez a kápolna is, 1944-ben, az érsekújvári bombázás áldozatává vált. Mivel a házunk is a bombatalálat érte, életünk következő szakaszát a Katona József (mai nevén Wolker) utcában éltük át.

1945-ben beléptem az alapiskola 1. osztályába, az akkori zsidó iskola épületében. Tatárik Emil bácsi volt az osztályfőnököm. Ugyanabban az évben, ősszel, megszűnt a magyar nyelvű oktatás. Ezután szlovák, majd 5 év elteltével, ismét magyar iskolába jártam. Az iskolában, többek között, Fabó Éva is az osztálytársam volt, Balla Etelka pedig egy-két évvel járt fölöttünk. Az első hangszer, amellyel megbarátkoztam, a zongora volt. Tizennégy éves koromban, szüleimtől billentyűs harmonikát kaptam, és gyorsan megbarátkoztam vele. Az orgonajáték művészetét édesapámtól

sajátítottam el. Kántori pályafutásomat Andódon kezdtem, 15 évesen. 1957-ben leérettségiztem, és bevonultam katonának. A beutalót „jó messzire”, Érsekújváriba kaptam.

A katonaságot követően az akkori Grémium épületében zenetanári álláshoz jutottam. Akkoriban a gyermekek nagy érdeklődést tanúsítottak a harmonika iránt. A tanítványok között találtam rá a jövődöbélre is. Feleségemmel, Danielával, immár 53 éve vagyunk házasok.

A zenetanári hivatáson kívül folytattam a kántori szolgálatot Andódon. Amikor 1961-ben a ferenceseknél a vak kántor, Emilkó, lebetegedett, megkértek arra, hogy a kántori szerepet a barátok templomában is vállaljam el. Ottani küldetésem idejéből még ma is jól emlékszem Prenner Imre prépost úrra, Zsilinszki Kázmér és Czuczor Pál bencés atyákra, valamint Dr. Szolnoki Tibor lelki atyára is.

Pályafutásom alatt a zeneiskola tanárától, Kopasz Elemértől többször is meghívást kaptam. Én viszont, tekintettel hitbéli meggyőződésemmre, nem vállaltam

az iskolaügynél folytatott hivatást.

1981 augusztusában, Bartal Károly esperes úr azzal a kéréssel jött utánam, hogy a plébániatemplom, a magyar hívek kántora legyek. A meghívásnak eleget tettem, a ferenceseknél pedig, ezt követően, Decsi Rózsi néni orgonált helyettem.

Mivel a kántori hivatásomat munkahelyi feletteseim nem nézték jó szemmel, 1982-ben, a főtéri kultúrházból elbocsájtottak. A Jó Isten gondviselésének köszönhetően viszont, egy-két hónapon belül, az újvári plébániánál, hivatalos kántori álláshoz jutottam. Ennek értelmében, azóta, úgy a magyar, mint a szlovák hívek kántora vagyok.

Az elmúlt esztendőök folyamán, a plébániatemplomban énekkarok is alakultak. Úgy szlovák, mint magyar nyelven, Húsvét idején, 3-4 szólamban passiót és liturgikus énekeket énekelünk. Minden kedves érdeklődő, aki énekelni szeretne, szeretettel hívunk és várunk az énekkarba.

(Lejegyezte: Török András)

Újvári utcanevek egykor és ma

„Ma már a Kórház utcától, egészen a Gúg utcáig, eltűntek ezek a régi utcanevek, helyüket is hiába keresné bárki, hatalmas tömbházak állnak most ott. A Panca-dombi részen pedig, a régi Panca-dombi temető helyén is, egészen a berki töltésig, az Újvár „miliomosnegyedé“-nek emlegetett új lakónegyed áll.

...Gyermekkorom napjait már csak egynéhány utca idézi. Ilyen a ma még teljes egészében megmaradt ősi Gúg utca, a Berki utca, a Nyitrai út és a Megyeri utca...

...Az utcákat a magyar nyelvükön emlegetem, ezek így maradtak meg bennem, így mondtuk az utcák nevét... (Luzsica Lajos: Ifjúságom, Érsekújvár! - részlet)

Luzsica Lajos gondolataihoz csupán annyit, hogy számomra mindig kedves, amikor fülembe jut egy-egy régi újvári utcanév. Úgy gondolom, hogy ezek a megnevezések elsősorban az itt élő lakosság életkörülményeiből adódtak, sokszor pedig szoros összefüggésben álltak a város történelmével. Annak ellenére, hogy tisztában vagyunk a jelenkori történelmi valósággal, talán jó lenne, ha az újvári lakosok, így a fiatal nemzedék tudatába, de elsősorban szívébe is belevésődnének az egykori szép és kedves újvári utcanevek. Luzsica Lajos nemzedékéhez hasonlóan, társalgás közben, nyugodt lelkiismerettel használhatnánk az egykori megnevezéseket. Hadd említsünk meg ezek közül

néhányat: Szent István tér (Bernolákovo námestie), Arany János utca (Boženy Nemcovej), Ozorai József utca (Devínska), Kisfaludy utca (Banskobystrická), Vágóhíd utca (Bitúnková), Bocskay utca (Hollého), Hajdú utca (Heydukova), Városmajor utca (Hradná), Jókai utca (Janka Kráľa), Kisfél-sor (Jazdecká), Szent László utca (Jesenského), Mária utca (Jiráskova), Kamocsai Péter utca (Kostolná), Szent Imre utca (Ľ Štúra), Széchenyi utca (M.R. Štefánika), Kereszt utca (Moyzesova), Ince pápa tér (Nám. P.O. Hviezdoslava), Baross Gábor tér (Námestie republiky), Kandi utca (P. Blahu), Gútai utca (Poľná), Téglá utca (Považská), Váralja utca (Podzámska) Tardoskeddi utca (Rázusova), Huszár

utca (Robotnícka), Nagyfél-sor (S.H.Vajanského), Hosszú utca (Sitnianska), Szent Anna utca (SNP), Méhész utca (Svornosti), Gázgyár utca (Šafárikova), Prímás utca (Šulekova), Vörösmarthy utca (T. Vansovej), Thököly utca (Tajovského), Berki utca (Tatranská), Törökszalasztó utca (Turecká), Ölvedy László utca (Tyršova), Piritó (Výpalisko) és a Katona József utca (Wolkerova).

Végezetül pedig annyit, hogy természetesen elfogadjuk és használjuk a hivatalosan érvényben lévő, jelenkori újvári utcaneveket. Személyes életünkben viszont, amennyiben úgy kívánjuk, semmi sem akadályozhatja meg, hogy beszélgetéskor az újvári utcákat mai, illetve egykori magyar megnevezésükön említsük.

(Feldolgozta: Török András; Strba Sándor: Érsekújvár egykor és ma című könyve alapján)

Hlavičkané Sagát Gertrúd: Beszámoló az Érsekújvári Plébániahivatal mellett működő egyházi tanács tevékenységéről

Az Érsekújvári Plébánia mellett működő gazdasági tanács 2013 áprilisában alakult meg. A gazdasági tanács elnöke Ďurčo Zoltán, érsekújvári esperes-plébános, tagjai pedig Istenes József, Peczár Károly, František Štefánik, Pavol Kuruc és Hlavičkané Sagát Gertrúd. A működési szabályzat alapján az érsekújvári gazdasági tanács alapvető feladata, hogy Ďurčo plébános úrnak segítsen a plébániai ingatlanok kezelésében. Ennek értelmében, a tanács tagjai, javaslatot terjeszthetnek elő az ingatlanok karbantartására, véleményezhetik a létező bérleti szerződé-

sek érvényességének meghosszabbítását, illetve új bérleti szerződések megkötését, továbbá anyagi források felkutatásában segíthetnek. A szabályzat szerint, mindezen tevékenység elsődleges célja, a hívek lelki életének gazdagítása és a rászorulóknak megsegítése kell, hogy legyen.

A 2013-as esztendőben a gazdasági tanács tevékenysége elsősorban a plébánia által kezelt ingatlanok felmérésére és a haszthatatlan feladatok meghatározására összpontosult. A feladatok közül megemlíthetjük a plébániatemplom bejáratának leárnyékolását.

2014-ben olyan feladatok végrehajtását beszélték meg a tanács tagjai, mint a templom csatorna-lefolyóinak javítása, a Flenger épületben található tornaterem és a templomkert karbantartási munkálatai, a templomtorony vakolatának megvédése a galambok elől, bérleti szerződés felújítása, a Besztercebánya-i utcában található, egykori óvoda körzetének rendberakása a cserkészek bevonásával, a plébániatemplom harangjainak villamosítása és a plébániahivatal mellett működő Szent József Karitászközpont létrehozása.

A 2015-ös esztendőre tervezett nagyobb feladatok közül megemlíthető a plébániatemplom külső vakolatának tatarozása, a Szent József Karitászközpont működése és a tervezett érsekújvári városi misszió feltételeinek biztosítása.

(Megjegyzés: a nyitrai egyházmegye területén működő gazdasági egyházi tanácsok, szlovák nyelvű működési útmutatója a <http://caka.fara.sk/statut.htm> weboldalon olvasható)

Ady Endre: Az Úr érkezése

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon,
De háborús éjjel.

És megvakultak hiú szemeim.
Meghalt ifjúságom.
De őt. A fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

Assisi Szent Ferenc: Akik bűnbánatot tartanak

„Mindazok, akik szeretik az Urat teljes szívből, teljes lélekkel és elmével és minden erővel és úgy szeretik felebarátjukat mint önmagukat; és gyűlölik testüket bűneikkel és vétkeikkel együtt; és magukhoz veszik a mi Urunk Jézus Krisztus testét és véré; és a bűnbánat méltó gyümölcseit termik: ó, milyen boldogok és áldottak azok a férfiak és nők, amíg így cselekszenek és ezekben kitartanak, mert megnyugszik rajtuk az Úr lelke s lakóhelyet és szállást készít náluk magának. És fiai lesznek a mennyei Atyának, akinek cselekedeteit megteszik, jegyesei, testvérei és anyja a mi Urunk Jézus Krisztusnak. Jegyesei akkor leszünk, mikor a Szentlélek által a mi Urunk Jézus Krisztussal egyesül a hívő lélek; testvérei akkor, mikor az Atyának akarát teljesítjük, ki a mennyekben van, s anyja akkor, mikor az isteni szeretet s tiszta és őszinte lelkiismeret által szívünkben és testünkben hordozzuk őt és szent cselekvéssel, melynek példaként kell mások előtt világoskodnia, világra szüljük őt.”

Jócsik Lajos: A fekete kecske - részlet

„A húsvéti ünnepeket eseményesen és gazdagon ünnepelte meg az egész város. Az asszonyok, leányok és emberek egész éjjelekre kiköltöztek a Kálvária hegyére...Ezek az ünnepek nagyon de nagyon hosszúak voltak. Soha nem értettem meg, hogyan lehet ilyen hosszan és elnyújtva vándorolni stációtól stációig, ahol mindig ugyanazt az imádságot, ugyanazt az éneket énekeltek. És természetesen, sokat nem is értünk fel ésszel és értelemmel... A város a böjti hetekben alig aludt valamit. Mert ha valaki otthon is maradt, az énekek utána mentek, és felköltötték. A nagyhéti ceremóniákból tehát nem lehetett kimaradni...Én azért, szerettem a Kálváriára járogatni. De nappal, és nem éjszaka. Nappal azért, mert az egész határt be lehetett tekinteni. Az egész határt, amelynek egy-két titkát már mi is tudtuk. A többit pedig sejtettük és kutattuk.”

Wass Albert: Kereszt alatt

Uram, én jó akartam lenni,
de imádkozva rosszat tettem.
Uram, a szemem jobbra nézett,
de akaratlan balra mentem.

Sírást indultam vigasztalni,
de jaj, a szám szitokra állott,
a karom ölelésre lendült,
de csattanva az arcba vágott.

Uram: én mindig rosszat tettem,
valahányszor csak jót akartam!
Uram: ha én gyémánt vagyok,
csiszolatlan miért maradtam?

Impresszum:

ECCLESIA – Az érsekújvári magyar katolikus közösség lapja. 2015., 2. évfolyam, 1. szám.

Megjelenik az egyházi év időszakaiban, évente 4-szer.

Adományokból fenntartott kiadvány.

Kiadó: Via Mariae, polgári társulás

Felelős: Török András

Elérhetőség: e-mail: torok.bandika@gmail.com;

mobil: +421 903 438 380

Munkatársak: Bodzás Gergely, Fabó Éva, Istenes Marica, Kantár Balázs, Kovalcsik Cirill OFM, Pekarik Katica, Stifner Ivett, Török Kati, Zajíček Tamás.

A húsvéti magyar szertartások, illetve szentmisék rendje:

	PLÉBÁNIATEMPLOM	FERENCRENDI TEMPLOM
Virágvasárnap, március 29.	Szentmise: 7:00; 8:30	Szentmise: 10:00; 17:00
Nagyhétfő, március 30.	Szentmise: 18:00	Szentmise: 6:45
Nagykedd, március 31.	Szentmise: 18:00	Szentmise: 6:45
Nagyszombat, április 1.	Szentmise: 18:00 Keresztút: a szentmise után	Szentmise: 6:45
Nagycsütörtök, április 2.	Szentmise: 17:30	Szentmise: 19:00
Nagypéntek, április 3.	Keresztút 9:30-kor a Kálvárián, rossz idő esetén a templomban; Nagypénteki szertartás: 17:30; Csendes hódolat az Oltári- szentség előtt a Kálvárián: 20:00 órától, Nagyszombat reggel 8:00 óráig	Keresztút: 10:30-kor a templomban; Nagypénteki szertartás: 15:00 Csendes hódolat az Oltári- szentség előtt a Kálvárián: 20:00 órától, Nagyszombat reggel 8:00 óráig;
Nagyszombat, április 4.	Csendes hódolat az Oltári- szentség előtt: 8:00 órától	Húsvéti vigília: 19:30; hozzunk magunkkal gyertyát cseppvé- dővel
Húsvétvasárnap, április 5.	Szentmise: 7:00; 8:30; 18:00	Szentmise: 10:00, utána étel- szentelés
Húsvéthétfő, április 6.	Szentmise: 7:00; 18:00	Szentmise: 8:00

Húsvéti gyóntatás:

1. a plébániatemplomban: március 26-án, csütörtökön és március 27-én, pénteken, mindkét alkalommal 15:30 és 18 óra között;
2. a ferencrendi templomban: szombaton délután és vasárnap délelőtt, a szentmisék előtt 1 órával; a vasárnap esti szentmise előtt gyóntatás nem lesz. Virágvasárnap, a szentmise után 11 órától, Nagyszombán 16 órától, Nagypénteken pedig 17 órától lesz gyónási lehetőség mindaddig, amíg lesz gyónó.